

We vragen u enkel voor persoonlijk gebruik onze content te kopiëren. Het delen van deze content met anderen is niet toegestaan © Het Financieele Dagblad 2022.

CULTUUR

De wereld volgens Steven Aalders: strakke vlakken en lijnen

Jeroen Bos 29 apr 11:30

Schilder Steven Aalders gebruikt slechts kleur en rechte lijnen, bijvoorbeeld om seizoenen te verbeelden. ‘Zo kan ik vertellen wat ik denk dat belangrijk is.’

Steven Aalders in het atelier waar hij al aan het begin van zijn carrière in trok. Foto: Slewe Gallery

■ e moet als kunstenaar iets vertellen over het bestaan en het leven’, meent schilder

J Steven Aalders. Anders heeft het kunstenaarschap weinig zin, wil hij maar zeggen. Het voelt dan contra-intuïtief om bijna alle stijlmiddelen die je als schilder kunt inzetten, overboord te gooien. Toch is dat precies wat Aalders heeft gedaan, al kostte het best wat moeite. Het was ook niet wat hij verwachtte toen hij als twintiger aan zijn schilderscarrière begon.

‘Ik hield van het grote gebaar’, vertelt Aalders, met zijn arm zwaaiend alsof hij dikke streken verf op een doek zet. ‘Maar ik hield ook van serene, strakke vormen. Die twee probeerde ik met elkaar te verbinden, maar dat lukte me niet.’

Aalders wilde ‘en-en’, maar dat veranderde toen hij in Barcelona een expositie bezocht van de Amerikaanse minimalistische kunstenaar Donald Judd. ‘Ik dacht altijd dat dat minimalisme heel afstandelijke kunst was. Maar in deze tentoonstelling viel dat idee helemaal weg. Het was een prachtige choreografie van kleuren en materialen.’

Hij wist: deze weg moest hij volgen. Dit was de kunst waar zijn hart naar uitging. ‘Dus ik moest een heleboel dingen wegdoen, uit mijn idioom schrappen’, legt hij uit. Het kostte hem vijf jaar om tot de eenvoud te komen die hij nastreeft. Alleen kleuren en rechte lijnen bleven over. Heel abstract.

Tot zijn eigen verbazing bracht dat schrappen hem een enorme verrijking. ‘Ik had mijn beeldtaal gereduceerd tot een geraamte, tot de essentie. Toen bleek dat daarmee

ontzettend veel mogelijk is. Het stelt me in staat te vertellen over wat ik gezien heb, wat ik denk dat belangrijk is.’

Na dertig jaar heeft Aalders nog altijd meer ideeën dan tijd om die uit te werken. En zijn werk is geliefd bij verzamelaars. Het is opgenomen in verschillende bedrijfs- en museumcollecties. In het Kröller-Müller Museum is dit voorjaar Aalders’ serie ‘View (After Bruegel)’ te zien, waarvoor hij zich liet inspireren door het werk van de 16de-eeuwse Vlaamse meester Pieter Bruegel de Oude.

'View (After Bruegel, April-May)', 2019. Aalders baseerde dit schilderij op het werk en het kleurgebruik van Pieter Bruegel de Oude. Beeld: Peter Cox

Vele lagen verf

Aalders werkt in een studio aan het einde van de Amsterdamse Overtoom. Het pand, verscholen achter een rij woonhuizen, was ooit een melkfabriek. 'Lang geleden, toen dit nog de stadsrand was en er verderop koeien in weilanden graasden', vertelt hij. Het is moeilijk je dat idyllische plaatje voor te stellen in dit dichtbebouwde deel van de hoofdstad. Daar komt bij dat wegwerkers met oorverdovend lawaai een deel van het plaveisel uit de straat breken.

Maar wanneer hij de deur van het atelier achter zich dichttrekt, is van het straatrumoer niets meer te horen. Binnen hangt een serene rust. Aalders' atelier ademt concentratie, contemplatie en kleur. Die kleur komt niet van de wanden, die zijn spierwit geschilderd, maar van de schilderijen die er hangen. Je zou verwachten dat juist de witte muren het felst zouden oplichten. Die zijn van het soort wit dat bij het minste straaltje zonneschijn pijn doet aan je ogen. Maar het zijn juist de kleuren van de schilderijen die het sterkst stralen. Ze zinderen, adembenemend intens.

'Verf wordt licht. Dat is een van de basisprincipes van de schilderkunst', vertelt Aalders. Hij legt uit dat hij de kleurvlakken uit vele lagen olieverf opbouwt. 'Er zitten andere kleuren onder', verklapt hij. 'En de kleuren zijn heel verzadigd.'

Elke serie schilderijen – Aalders werkt vrijwel altijd in reeksen – begint met kleine schetsen. Probeersels in aquarel, vervaardigd in boekjes met een harde kaft. 'Dat doe ik vaak in de zomer, als ik in Griekenland zit', vertelt Aalders, terwijl hij pagina na pagina met opzetjes laat zien. Zijn inspiratie haalt hij uit de kleurencirkel, het klassieke hulpmiddel om te begrijpen hoe kleuren zich tot elkaar verhouden.

'Minimalisme bleek juist een prachtige choreografie van kleuren en materialen'

Zes seizoenen

Soms gebruikt hij ook kleuren die hij op straat of ergens anders is tegengekomen. 'Dit zijn kleuren die ik gewoon op een dag heb gezien', wijst hij aan, 'de bougainville, een icoon in een klooster, een kleur in de haven. Het zijn een soort notities.'

Maar zijn grootste inspiratiebron is de schilderkunst. 'Zoals sommige mensen een portret of stilleven schilderen, neem ik als uitgangspunt een schilderij van een voorganger', legt Aalders uit. Hij noemt Willem de Kooning, Paul Cézanne, Piet Mondriaan en Vincent van Gogh als schilders van wie hij vaak werken bestudeert. Want dat is wat Aalders doet; hij onderzoekt het kleurgebruik van de schilders. Niet alleen welke kleuren zij hebben

ONDELTZOEKT HET KLEURGEDIUK VAN DE SCHILDERS. NIET ANGEEN WERKE KLEUREN ZIJ HEBBEN gekozen, maar ook hoe die met elkaar samenhangen en hoe ze bijvoorbeeld ruimte scheppen in een werk, of een bepaalde sfeer.

De serie die nu in het Kröller-Müller hangt, is gebaseerd op een serie schilderijen over de seizoenen gemaakt door Pieter Bruegel. Het zijn zes werken, want Bruegel baseerde zich op de boerenkalender, die het jaar opdeelt in seizoenen van twee maanden. Aalders zag een aantal van die werken tijdens een bezoek aan Wenen. Hij wist toen vrijwel meteen dat hij daar iets mee wilde doen: een eigentijdse hervertelling, in zes werken van elk drie kleurvlakken.

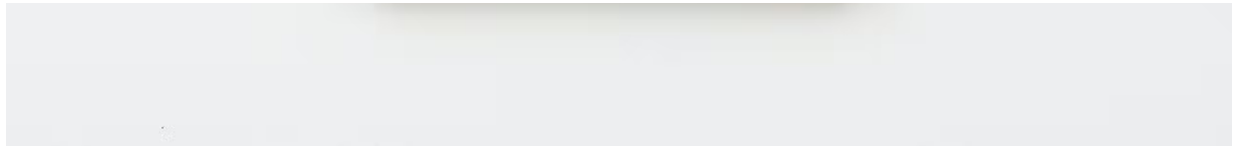
‘Ik nam voor het middelste vlak van de schilderijen de zes kleuren van het spectrum, blauw, groen, geel, oranje, rood en paars. Dat was een houvast. Van die kleuren koos ik varianten die passen bij het seizoen, zoals lichtgroen voor de lente en donkerblauw voor de winter. De kleuren komen uit de schilderijen van Bruegel, maar ik heb ze meer aangezet.’

Aalders legt uit dat zijn keuze om het verloop van de seizoenen te schilderen aan de hand van het kleurenspectrum geen toeval is. ‘Van Gogh schreef al over die koppeling. Er zit een natuurlijk verloop in de kleuren van de seizoenen. Dat is gerationaliseerd in het diagram van de kleurencirkel.’ Hij citeert uit een brief van Van Gogh, waarin deze schrijft: ‘De wetten van de kleuren zijn onuitsprekelijk prachtig, juist omdat het geen toevalligheden zijn.’

‘Het klinkt bijna religieus, als een wonder, maar zo zit de natuur in elkaar’, aldus Aalders. Dat spreekt hem bijzonder aan. Zijn schilderijen zijn geen lukrake zoektocht naar welke kleuren mooi bij elkaar passen. Er zit een diepere waarheid in, die ook voorkomt in de werken van Bruegel, Cézanne en al die andere schilders die Aalders bewondert.

‘Bruegel was vol aandacht voor de natuur, voor hoe je omgaat met elkaar en met de wereld. Als je daar iets over wilt zeggen, ben je niet afhankelijk van het weergeven van een figuratieve voorstelling. Het kan ook in een abstracte beeldtaal. Met een schilderkunst die helder, analytisch en objectief is. In die traditie zie ik mijzelf.’

'Four Colors', 2018. Het kostte Aalders vijf jaar om tot de eenvoud te komen die hij nastreeft. Beeld: Peter Cox

Niet activistisch

Aalders begrijpt nu beter dan ooit waarom die tentoonstelling in Barcelona van de Amerikaanse minimalist Donald Judd hem al die jaren geleden zo aangreep. 'Het is kunst waarin de details ontzettend sterk tellen. Dat is in mijn werk ook zo.'

Hij legt uit dat het formaat en de kleurstelling zo precies moeten zijn dat het schilderij een vanzelfsprekendheid lijkt, alsof het nooit anders had kunnen zijn. Maar het moet ook een heel zinnelijke kant hebben. 'De materialen en de kleuren moeten gewoon mooi zijn. Het gaat om schoonheid. En in die schoonheid zit een waarheid.' Volgens Aalders is dat wat zijn schilderijen verbindt met de wereld. Hij noemt het 'een soort zuiverheid, waaruit een bepaalde mentaliteit spreekt'.

'In deze wereld, die vuil is en kapotgaat, is dat nodig. Nu helemaal. Dat geeft me nog een extra motivatie. Ik ben niet activistisch, zoals veel kunst nu is. Ik ben iemand die juist probeert een tijdloosheid weer te geven, maar het is wel van deze tijd.'

Tentoonstelling

De expositie *Seizoenen* is t/m 5 juni te zien in het Kröller-Müller Museum, in Otterlo. Aalders' werk is ook regelmatig te zien bij Slewe Gallery in Amsterdam.

FD Persoonlijk

Dit artikel is gemaakt door de redactie van FD Persoonlijk. Lees al onze verhalen op fd.nl/persoonlijk.